

U M O W A.

ustalająca warunki pracy i płacy dla dojarok, stałych zatrudnionych dziennych robotników rolnych i dla sezonowych robotników rolnych na terenie województw lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego, z wyłączeniem powiatów: Tarnobrzę, Kolbuszowa, Nisko, Rzeszów, Łańcut, Przeworsk, Brzozów, Jarosław, Sokoł, Strzyżów i Krosno.

Art. 1.

Umowa niniejsza obowiązuje od dnia 1 kwietnia 1931 do dnia 31 marca 1932 i dotyczy z jednej strony pracodawców rolnych, a z drugiej zatrudnionych przez nich dojarok, stałych zatrudnionych robotników dziennych oraz sezonowych robotników rolnych.

Art. 2.

Za dojarki uważa się kobiety i dziewczęta, których obowiązkiem jest wyłącznie dojenie krów i mycie stojennego naczynia mleczarskiego. Dojarka obowiązana jest do dojenia 8 krów.

Art. 3.

Za stałych dziennych robotników rolnych uważa się tych robotników, których ilość dni pracy ustala indywidualna umowa nie mniej, niż na 200 w ciągu roku i przy jednoczesnym oznaczeniu ilości dni w okresie letnim i zimowym.

Art. 4.

Za robotników sezonowych uważa się tych robotników, którzy się kontraktowo zobowiązują do stałej pracy w sezonie od dnia zakontraktowania ich aż do ukończenia wszystkich robót rolnych, względnie wszystkich wykopków.

Art. 5.

Umowa niniejsza stanowi w myśl ustawy z 1.VIII.1919, Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 394 i z dnia 11.III.1921, Dz. U. Nr. 26, poz. 147, podstawę przy zawieraniu umów indywidualnych. Indywidualne umowy o pracę, zawierające warunki dla pracowników mniej korzystne, niż warunki niniejszej umowy, ulegają z mocy wymienionych ustaw zastąpieniu przez warunki określone niniejszą umową. Wszelkie indywidualne umowy, zawierające korzystniejsze dla pracownika warunki, niż je przewiduje niniejsza umowa, obowiązują na czas ich zawarcia.

Art. 6.

Pracodawców oraz ich zastępców obowiązują grzeczne traktowanie robotników i ścisłe przestrzeganie umowy, a zwłaszcza regularne wypłacanie świadczeń i płac, przewidzianych umową.

Pracowników obowiązują grzeczność wobec pracodawców i ich zastępców, ścisłe przestrzeganie zawartych umów, oraz pilne i sumienne spełnienie obowiązków, dążność do jaknajwiększej wydajności pracy i stosowanie się do wszystkich za-

rzążeń pracodawcy lub jego zastępcy, odnoszących się do wykonania obowiązków służbowych, oraz przestrzeganie wszystkich przepisów porządkowych w obrębie folwarku, jakoteż dbałość i staranne obchodzenie się z powierzonym sobie inwentarzem żywym i martwym. Pracownicy obowiązani są przy każdej sposobności zapobiegać wszelkiemu naruszeniu własności pracodawcy przez współpracowników lub osoby trzecie.

Art. 7.

Rozwiązanie stosunku służbowego w ciągu okresu, na jaki stosunek służbowy został zawarty, może nastąpić na zasadzie orzeczenia Komisji Rozjemczej lub też wyroków Sądów Państwowych, działających według obowiązującego prawa i według kompetencji.

Zatargi, wynikłe na ile umowy o pracę pomiędzy pracodawcami a robotnikami rolnymi, regulują Komisje Rozjemcze, bądź Sady Państwowe, według kompetencji. Skargi do Komisji Rozjemczej wnoszą się do Inspektoratu Pracy w 2-ech równobrzmiących egzemplarzach, z których jeden ma być doręczony pozwanemu wraz z wezwaniem do jawienia się przed Komisją Rozjemczą.

Do czasu uzyskania właściwego orzeczenia lub wyroku nie wolno: 1) pracodawcy wstrzymywać świadczeń, 2) pracownikowi przerywać pracy.

W wypadkach wyjątkowo ciężkiego przeciwnienia może pracodawca zawiesić pracownika w pracy i wstrzymać przed orzeczeniem lub wyrokiem wszystkie świadczenia, w razie jednak wygranania sporu przez robotnika, pracodawca winien wydać załogę świadczenia, wraz z dodatkiem miesięcznym 1 proc. w roboty i 2 proc. w gotówce Koszta świadczeń, powołanych przez Komisję Rozjemczą, oraz ich stratę czasu, jakoteż stratę czasu pracownika, ponosiła ta strona, która spór przegrała. O wysokość tych kosztów orzeka Komisja Rozjemcza, względnie Sady Państwowe.

Art. 8.

Dojarki stałe, t. j. te, które będą doly krajowy przez 6 miesięcy bez przerw, otrzymują po 10 zł miesięcznie, inne dojarki, wykonujące tę pracę najmniej przez 1 miesiąc, otrzymują po 8 zł miesięcznie.

Prócz powyższego wynagrodzenia otrzymują dojarki bezpłatnie fartuch do dojenia, lub 6 złotych rocznie na zakupno tegoż. Fartuch ten pozostaje własnością pracodawcy. W razie zgubienia lub zniszczenia fartucha poza pracą przy dojeniu, pracodawca ma prawo odkupić fartuch na koszt dojarki.

Art. 9.

Rozkład godzin pracy dla zatrudnionych robotników dziennych oraz dla miesięcznych i zamiejscowych sezonowych robotników rolnych, ustala się podług poniższej tabeli (analogiczna tabela, jak dla ordynaryjnych).

W razie pilnej potrzeby, poniższy podział pracy może być zmieniony, jednakże tylko w ten sposób, by ogólna ilość godzin została ta sama. Na żądanie pracodawcy, w razie pilnej potrzeby, pracownicy są obowiązani do pracy poza niżej określonym czasem, lecz za osobnym wynagrodzeniem, po cenach za godzinę o 50 proc. wyższych od przeciętnego pełnego zarobku godzinowego odpowiedniej kategorii robotników w danym majątku.

W razie spóźnienia się robotnika w rozpoczęciu pracy, przysługujące pracodawcy prawo obniżenia wynagrodzenia w tym samym stosunku, co zapłała za godziny nadliczbowe.

W dnie ulwne i wiotkowej niepogody roboty w polu nie powinny być wykonywane.

Art. 10.

W celu ustalenia wynagrodzenia stałych, dziennych i sezonowych robotników, tworzy się 4 kategorie robotników, a to:

1) dziewczęta i chłopcy do lat 16,
2) kobiety ponad lat 16 i mężczyźni od lat 17 — 20.

3) mężczyźni od lat 21 — 24,
4) mężczyźni ponad lat 24.

Natomiast obszar województw — lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego dzieli się na 2 rejony, a mianowicie:

1) Powiaty: Bóbrka, Borszczów, Brody, Brzezany, Buczac, Czortków, Drohobycz, Gródek Jagielloński, Horodenka Kamionka Str., Kotomyja, Kopyczyńce, Lwów, Mościska, Podhajce, Przemysł, Przemysłany, Radziechów, Rawa ruska, Rohatyn, Rudki, Sambor, Skalat, Sniatyn, Sokal, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tlumacz, Trembo-wła, Zaleszczyki, Zbaraz, Zborów, Złoczów, Żółkiew i Żydaczów.

2) Powiaty: Baborodczany, Dobromil, Dolina, Jaworów, Ksiuz, Kosów, Lisko, Lubaczów, Nadwórna, Peczeziżyn, St. Sambor, Skole i Turka.

Art. 11.

Minimalne ogólne wynagrodzenie dla stałych robotników dziennych za dzień pracy ustala się w złotych według poniższej tabeli:

Okręsy	Rejon	Kategorie			
		I	II	III	IV
Kotłoch, mal, czerwiec, podhajca	1	1.20	1.50	1.60	1.80
	2	1.00	1.30	1.40	1.60
Lipów, Kiepcia, wreszka	1	1.50	2.00	2.10	2.40
	2	1.20	1.70	1.80	2.10
Lubacz, podhajca, stryj, tary, wreszka	1	1.00	1.20	1.40	1.60
	2	0.80	1.00	1.20	1.40

Uwaga: Zarobki stałych robotników dziennych będą wypłacane co tydzień zdołu, przyczem przez pierwsze 60 dni roboczych pracodawca ma prawo zatrzymać jedną-trzecią część zarobku, tytułem kaucji, którą wypłaca się z końcem okresu, na jaki zawarta została umowa, nie później jednak, jak z końcem marca 1932.

Minimalne miesięczne gotówkowe wynagrodzenie sezonowych robotników miejscowych i zamiejscowych ustala się w złotych, według poniższej tabeli.

Art. 12.

Rejony	Kategorie			
	I	II	III	IV
1	15.--	25.--	35.--	45.--
2	10.--	20.--	30.--	40.--

Wszelkie powyższe miesięczne wynagrodzenia robotników sezonowych podwyższają się w miesiącach lipcu i sierpniu o 5 zł.

Ponad wyżej ustalane wynagrodzenie gotówkowe otrzymują robotnicy sezonowi deputat: a) miesięczni kwartalnie zdołu 100 kg. żyta, 30 kg. pszenicy, 30 kg. jęczmienia i 400 kg. ziemniaków.

b) zamiejscowi tygodniowo zgoły 15 kg. ziemniaków, 3 i pół l. mleka niezbiernego, 3 i pół kg. maki żytniej, 1 kg. maki pszennej, 1 kg. kaszy, 0.25 kg. słoniny, 0.25 kg. soli.

Za obopólnym porozumieniem może być dokonana zamiana ustalonych naturalji na inne, jak również zamiana wynagrodzenia gotówkowego na naturalja i odwrotnie.

Uwaga: Wypłatę powyżej ustalonego gotówkowego wynagrodzenia robotników sezonowych uskutecznia się co miesiąc zdołu, z tem, że jako kaucję zatrzymuje się zarobek robotnika za pierwsze półtora miesiąca, która to kaucja wypłaca się robotnikowi najpóźniej w ostatnim dniu okresu, na jaki sezonowy robotnik został zgódzony.

Art. 13.

Sezonowym robotnikom zamiejscowym dostarcza pracodawca osobne mieszkanie, oddzielne dla mężczyzn i oddzielne dla kobiet, wspólne ognisko do gotowania strawy i prania bielizny, bezpłatny opał i światło, oraz inwentarz kuchenny, jak garnki do gotowania, miski do jedzenia, wiadra do wody, kubki do picia i siekiery do rąbania drewna.

Na 25 robotników przypada jedna kucharka, opłacana przez pracodawcę i jest ona wtedy zwolniona od innej pracy.

Art. 14.

Koszta podróży do miejsca pracy ponosi pracodawca. Robotnicy sezonowi zamiejscowi, którzy przeoracowali u jednego pracodawcy cały sezon, na który zawarli umowę o pracę, otrzymują także koszta podróży powrotnej.

Art. 15.

Wszelkie narzędzia pracy, potrzebne robotnikom, dostarcza pracodawca bezpłatnie, jednakże muszą one być po skończonej pracy zwrócone. Za brakujące lub rozmyślnie zepsute narzędzia i inwentarz kuchenny odpowiada robotnik, któremu odnośne narzędzia, względnie inwentarz wydano.

Lwów, dnia 20 grudnia 1930.

Przewodniczący:
(—) Inż. *Zwoliński*,
Inspektor Pracy 42 Obwodu.

Za Związek Ziemi Wschodnich Województw Małopolski:

(—) Inż. roln. *Łucjan Turnau*,
(—) Dr. *Kazimierz Papara*,
(—) *Jan Pragłowski*,

Za Związek Małopolskich Rolników:

(—) Dr. *Karol Halpern*,
(—) Dr. *Leopold Wahrsager*,

Za Chrześcijański Związek Dzierżawców:

(—) Inż. *Franciszek Brzozowski*,
(—) *Malecki Kazimierz*,

Za Związek Robotników Rolnych i Leśnych Z. Z. P.:

(—) *Roman Tysza*,
(—) *Michał Obuszko*,
(—) *Karol Zwolski*,
